

Komentář k základním výsledkům SLDB 2021 v Plzeňském kraji

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2021 jsou opět zpracovány především podle místa obvyklého pobytu sčítaných osob. Údaje tak jsou srovnatelné se sčítáním v roce 2011, ale možnosti srovnávání s předchozími sčítáními jsou omezené.

Místo obvyklého pobytu je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost, a kde je členem konkrétní domácnosti. Pro zahrnutí osoby do obvykle bydlícího obyvatelstva České republiky je rozhodující kritérium délky pobytu nejméně 12 měsíců, příp. úmysl dlouhodobého pobytu.

Výsledky sčítání 1961 až 2001 byly zpracovány podle **místa registrovaného pobytu (resp. v tehdejší terminologii podle místa trvalého pobytu)**, tedy podle pobytu úředně hlášeného, a to bez ohledu na to, kde občan skutečně bydlel nebo kde byl sečten.

Obyvatelstvo

V Plzeňském kraji žilo k rozhodnému okamžiku, který připadal na půlnoc z 26. na 27. března 2021, celkem 581 436 **obyvatel s obvyklým pobytem**. Oproti předchozímu sčítání lidu došlo k nárůstu počtu obyvatel v kraji o 1,9 %. V mezikrajském porovnání se region zařadil na osmou pozici. Mezi nejlidnatější okresy kraje patří okres Plzeň-město (193 858 obyvatel), Klatovy (83 658) a Plzeň-sever (79 917), naopak nejmenší je okres Rokycany s podílem 8,4 % osob na celkovém počtu obyvatel kraje. Téměř třetina obyvatel kraje (29,9 %) žila v krajském městě Plzni, 16,9 % v obcích s 2 000–4 999 obyvateli a 12,0 % v obcích s 1 000–1 999 obyvateli. Ze všech obvykle bydlících osob bylo v regionu ke dni sčítání 49,7 % mužů a 50,3 % žen. Většina těchto osob měla v kraji i registrovaný pobyt. Nejmenšími obcemi kraje byly Čilá a Hradiště (okres Rokycany) a Kaničky a Hvozdčany (okres Domažlice), největší je samozřejmě Plzeň.

Více než polovina obyvatel okresu Plzeň-město (52,9 %) uvedla, že se narodila v obci svého obvyklého pobytu. Nejméně tzv. **rodáků** v kraji žilo v okrese Plzeň-sever (42,8 %). Dle zjištěných údajů lze vyjádřit, že podíl rodáků vzrůstá s velikostí obce. V obci nad 100 000 byl jejich podíl 54,2 % a v obci s 20 000–49 999 obyvateli 52,7 %. V ostatních skupinách se podíl pohyboval mezi 41,5–49,3 %. Celkem bylo v kraji zaznamenáno 47,9 % osob s bydlištěm ve stejné obci v době narození, což je o 2,5 procentního bodu (dále jen p. b.) méně než v ČR a region se touto hodnotou zařadil na třetí nejnižší pozici mezi kraji.

Z celkového počtu obyvatel žilo v Plzeňském kraji 32 906 **osob s cizím státním občanstvím**, tj. 5,7 % obyvatel kraje. Více než polovina z nich žila na území okresu Plzeň-město a 12,7 % na Tachovsku. Nejméně cizinců žilo v okresech Rokycany a Plzeň-jih (6,6 resp. 6,7 %). Nejvíce občanů s cizím státním občanstvím bylo z Ukrajiny (11 412), následovali Slováci a Vietnamci. Podíl cizinců na obyvatelstvu kraje byl o 0,9 p. b. vyšší než v celé České republice. Ke státnímu občanství ČR se v rámci republiky přihlásilo 95,0 % osob, v kraji to bylo o 1,0 p. b. méně a tento podíl byl po Praze druhý nejnižší.

Při sčítání se zjišťovala i struktura obyvatel podle věku. V kraji žilo 15,6 % obyvatel ve věku do 14 let včetně (o 0,4 p. b. méně než v ČR), osob v produktivním věku zde bylo 63,5 % (obdobně jako v ČR) a 20,8 % osob ve věku 65 a více let (o 0,4 p. b. více než v ČR). V prvních dvou **věkových skupinách** převažovali muži nad ženami, u seniorů činil podíl mužů jen 43,2 %.

Z porovnání výsledků posledních třech cenzů je zřejmé, že se zvyšuje počet obyvatel ve věku 65 a více let, oproti tomu klesá počet obyvatel v produktivním věku a kolísá počet dětí. V rámci Plzeňského kraje došlo mezi sčítáními 2001 a 2011 k poklesu dětské složky o 1,8 p. b. a osob v produktivním věku o 0,5 p. b., u seniorů (včetně nezjištěno) došlo tehdy k navýšení o 2,3 p. b. Mezi cenzy 2011 a 2021 poklesl jen počet osob ve věku 15–64 (o 6,0 p. b.), mírně vzrostl počet dětí (o 1,7 p. b.) a u skupiny ve věku 65 a více let (včetně nezjištěno) došlo k nárůstu až o 4,2 p. b.

Index stáří, tedy počet obyvatel nad 65 let na 100 obyvatel ve věku 0–14 let, v Plzeňském kraji (132,9) převyšoval celostátní hodnotu o 5,9 a v rámci mezikrajského porovnání se zařadil doprostřed, tedy na sedmé místo. U okresů kraje byl zjištěn nejvyšší index stáří na Klatovsku (152,5) a nejnižší na Tachovsku (116,2). Krajská hodnota tohoto ukazatele byla výrazně nižší u mužů (112,5) než u žen (154,2). U okresních dat byl nejzásadnější rozdíl mezi pohlavími v okresech Plzeň-město a Klatovy. V okrese Tachov byla hodnota indexu u mužů zcela nejnižší (dostala se pod 100).

Další ukazatel, který se zjišťuje v rámci sčítání, je **rodinný stav**. Nejvyšší podíl mezi obyvateli kraje měli svobodní (41,8 %) a osoby žijící v manželství (38,8 %), rozvedení v kraji tvořili 11,8 % a nejnižší podíl

zaujímalí ovdovělí (7,0 %). Zohledníme-li pohlaví, největší rozdíly byly hlavně u svobodných, 46,8 % jich bylo mezi muži a 36,8 % mezi ženami. Opačná situace byla u ovdovělých, kde ovdovělých žen bylo téměř pětkrát více než mužů vdovců. Oproti sčítání v roce 2011 došlo k výraznému poklesu u osob ženatých, resp. vdaných (o 4,2 p. b.) a naopak k růstu podílu svobodných (o 2,8 p. b.).

U této kategorie ukazatelů je třeba upozornit na to, že rozdíl mezi součtem za jednotlivé kategorie a celkovým počtem představují osoby s nezjištěným rodinným stavem a také osoby s ukončeným registrovaným partnerstvím (na základě rozhodnutí soudu nebo smrti partnera). V registrovaném partnerství žilo k rozhodnému okamžiku v kraji 169 mužů a 92 žen, nejvíce z nich na území města Plzně. Z celkového počtu těchto osob v republice tvořili muži z Plzeňského regionu 5,3 % a ženy 4,5 %.

Podle výsledků Sčítání 2021 došlo v Plzeňském kraji k nárůstu vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Počet lidí bez **vzdělání** odpovídal celorepublikovému průměru. Střední vzdělání vč. vyučení (bez maturity) bylo častější u mužů, ve všech ostatních kategoriích vzdělání převládaly ženy. Vysokoškolského vzdělání dosáhlo v malých obcích do tisíce obyvatel o 12,1 p. b. méně osob než v krajském městě Plzni. Nejpočetnější skupinu obyvatel s vysokoškolským titulem tvořili lidé, kteří byli v době sčítání ve věku 30–34 let.

Pokud porovnáme podíly úplného středního a vysokoškolského vzdělání podle okresů kraje, nejlépe je na tom v obou případech Plzeň-město a nejhůř okres Tachov. Druhý nejvyšší podíl osob s úplným středním vzděláním v kraji byl dosažen na Rokycansku, s vysokoškolskými jsou na tom po Plzni nejlépe v okrese Plzeň-sever. V rámci kraje tvořili vysokoškoláci 15,4 % z celkového počtu osob starších 15 let se zjištěným stupněm vzdělání, oproti ČR byl tento podíl nižší o 3,2 p. b. U obyvatel s úplným středním vzděláním byl tento rozdíl jen minimální.

Z celkového počtu obyvatel se zjištěnou ekonomickou aktivitou v kraji tvořila více než polovinu (53,8 %) **pracovní síla**, mimo pracovní sílu bylo zahrnuto 46,2 % obyvatel. V rámci pracovní síly bylo v kraji 95,9 % zaměstnaných, což je oproti celorepublikovému podílu o 0,8 p. b. více. Porovnáme-li jednotlivé okresy Plzeňského kraje, pak nejvyšší podíl pracovní síly z celkového počtu obyvatel okresu se zjištěnou ekonomickou aktivitou byl zjištěn v Plzni-městě (56,1 %), naopak nejvíce osob mimo pracovní sílu bylo v okrese Klatovy (49,3 %). Z téměř 296 tis. zaměstnaných v kraji tvořili 11,0 % pracující důchodci, 3,9 % pracující žáci a studenti a 0,7 % osoby na mateřské dovolené. V regionu bylo v době sčítání 12 552 nezaměstnaných a jejich podíl na celkové pracovní síle byl o 0,8 p. b. nižší než v ČR celkem.

Z celkového počtu **zaměstnaných** s obvyklým pobytem v kraji pracovalo 76,5 % v postavení zaměstnance a tento podíl byl o 0,3 p. b. vyšší než v celé ČR. Osoby pracující na vlastní účet tvořily 11,6 % všech zaměstnaných a jen 1,0 % osob zaměstnávalo v rámci svého podnikání další osoby. Téměř třetina zaměstnaných s obvyklým pobytem v kraji (32,6 %), u kterých se podařilo zjistit odvětví ekonomické činnosti jejich zaměstnavatele, pracovala v průmyslu. Ve stavebnictví pracovalo 6,5 % a v zemědělství, lesnictví a rybářství pouze 4,1 % ze všech zaměstnaných se zjištěným odvětvím ekonomické činnosti bydlících v kraji.

Struktura **vyjíždějících** do zaměstnání a školy podle cíle je velmi zásadní ukazatel zjišťovaný pouze při sčítání.

Téměř polovina zaměstnaných pracuje v obci svého obvyklého pobytu. Dalších 19,3 % pracovalo v jiné obci, ale v rámci okresu svého obvyklého bydliště, 18,2 % v jiném okresu Plzeňského kraje, 3,7 % v jiném kraji a stejné procento zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště pracovalo v zahraničí. V obci svého obvyklého pobytu pracuje nejméně lidí v malých obcích z důvodu nízkého počtu pracovních příležitostí. Naopak v Plzni 75,4 % zaměstnaných se zjištěným místem pracoviště zde bydlí a zároveň i pracuje. Nejvíce osob, které pracují v jiném okrese Plzeňského kraje, než je jejich obvyklé bydliště, žije v okresech Plzeň-sever (44,8 %) a Plzeň-jih (35,7 %), tedy v okresech v těsné blízkosti města Plzně. Do jiného kraje vyjíždí za prací nejvíce osob z okresu Rokycany (10,5 %), do ciziny zase nejvíce osob z příhraničních okresů, z okresu Domažlice 13,2 %, Tachov 7,3 % a Klatovy 7,1 %. Více než polovina žáků a studentů studuje v obci svého obvyklého pobytu a s rostoucí velikostí obce se tento podíl zvyšuje. Do škol mimo obec svého pobytu vyjíždí nejvíce osob z okresů Plzeň-sever (60,2 %) a Plzeň-jih (58,0 %).

Z celkového počtu 284 444 vyjíždějících do zaměstnání a škol v kraji byl nejčastěji využíván automobil řízený vyjíždějící osobou jako hlavní **dopravní prostředek** k cestě do zaměstnání a do školy (50,9 % vyjíždějících se zjištěným pobytem). Na druhém místě byla městská hromadná doprava (MHD), kterou v kraji využívalo 11,8 % vyjíždějících. Možnost docházet do zaměstnání nebo školy pěšky bez využití žádného dopravního prostředku dosáhla podobného podílu (12,4 %). Ve všech okresech kromě Plzně-města využívala automobil řízený vyjíždějícím jako hlavní dopravní prostředek více než polovina obyvatel, nejvýrazněji na Plzni-severu (58,6 %) a na Domažlicku (58,3 %). Naopak v Plzni samozřejmě výrazně převažovala možnost jízdy MHD (30,9 %). Pěšky chodili do škol či zaměstnání nejčastěji obyvatelé okresu Klatovy (15,7 %).

Zjišťování struktury obyvatel podle **národnosti** patřilo mezi nepovinné ukazatele, rozsah nevyplnění je zde tedy vyšší. V rámci Plzeňského kraje zůstala otázka nezodpovězená u třetiny obyvatel, tj. u více než 195 tis. osob. K české národnosti se zde přihlásilo 363 670 respondentů, jejich nejvyšší podíl byl v okresech Klatovy

a Plzeň-sever a nejnižší na Tachovsku. Z ostatních národností lidé v regionu nejčastěji volili slovenskou, ukrajinskou, vietnamskou, německou nebo moravskou národnost.

Také otázka **náboženské víry** byla dobrovolná a v Plzeňském kraji se k ní vyjádřilo necelých 70 % obyvatel. Ve srovnání s výsledky v republice byl v kraji počet věřících hlásících se k církvi, náboženské společnosti nebo směru nižší o 6,6 p. b. Nejvíce věřících v meziokresním porovnání zde bylo v okrese Klatovy (19,0 %) a Domažlice (17,8 %), podobné to bylo i před deseti lety. U obou okresů se kolem 60 % věřících hlásilo k římskokatolické církvi. Československou církev husitskou vybralo nejvíce obyvatel okresu Plzeň-sever, českobratrskou církev evangelickou zase nejvíce obyvatel okresu Tachov. Věřících, kteří se nehlásili k žádné konkrétní církvi, bylo v kraji přes 45 tisíc, jejich podíl na celkovém počtu věřících byl o 7,6 p. b. vyšší než v ČR.

Z výsledků sčítání je možné zjistit i podrobnou **strukturu bydlících osob** na daném území. Osob v bytech tvořilo 95,1 % z bydlících celkem, v zařízeních to byly jen 2,0 % a mimo byty a zařízení 2,9 %. Mezi okresy nebyly velké rozdíly, bydlících v bytech bylo nejvíce na Domažlicku, v zařízeních v okrese Plzeň-jih a mimo byty a zařízení na Plzni-severu.

Počet **osob bez domova** se oproti minulému sčítání výrazně snížil. Z celkového počtu v ČR tvořily tyto osoby z Plzeňského kraje pouze 1,8 % a bylo jich nejméně ze všech 14 krajů. Více než dvě pětiny z nich žily na území okresu Plzeň-město, druhý nejvyšší počet byl pak zaznamenán na Plzni-severu.

Domy

Podle výsledků Sčítání 2021 se **domovní fond** v Plzeňském kraji rozrostl na 142 762 domů. Ve srovnání s rokem 2011 přibýlo téměř 12 tisíc domů. Obydlené domy představovaly ze všech domů v kraji 81,1 % a neobydlené 18,9 %. Počet **obydlených domů** v Plzeňském kraji představoval 5,9 % z celkového počtu obydlých domů v ČR. Z celkového počtu domů v daném okrese jich bylo nejvíce obydleno v okresech Plzeň-město (91,6 %) a Tachov (86,4 %). Naopak nejméně obydlých domů bylo v okresech Klatovy (71,5 %) a Plzeň-jih (78,1 %).

Z celkového počtu obydlých domů v kraji bylo 87,5 % rodinných domů, 10,7 % bytových domů a 1,8 % ostatních budov. Nejvyšší podíl rodinných domů se vyskytuje v okresech Rokycany (92,7 %) a Plzeň-jih (92,4 %). Nejvyšší podíl bytových domů se nachází v okrese Plzeň-město (22,5 %).

Nejvíce obydlých domů v ČR (87,9 %) i Plzeňském kraji (88,1 %) vlastnila fyzická osoba. Ostatní domy v kraji byly ve spoluvlastnictví vlastníků bytů (7,7 %), ve **vlastnictví** obce nebo státu (2,1 %), jiné právnické osoby (1,5 %), bytového družstva (0,2 %) nebo kombinací různých vlastníků (0,2 %). Vlastník domu nebyl zjištěn u 329 obydlých domů. Nejvíce obydlých domů ve vlastnictví fyzických osob je v okrese Rokycany (92,6 %), ve vlastnictví obce nebo státu v okrese Klatovy a Domažlice (shodně 3,1 %).

V Plzeňském kraji dosáhly obydlé rodinné domy **průměrného stáří** 52,6 let a bytové domy 56,0 let. Ve srovnání s výsledky za ČR máme v kraji v průměru starší rodinné domy (o 1,4 roku), ale mladší bytové domy (o 2,4 roku). Nejstarší rodinné domy jsou situovány v okrese Klatovy (55,8 let), ve správním obvodu ORP Nepomuk (61,1 let) a v obcích s počtem obyvatel do 199 (59,0 let). Nejstarší bytové domy v kraji nalezneme na Plzeňsku, a to v samotném městě Plzeň (63,7 let), v okrese Plzeň-město (63,4 let) a ve správním obvodu ORP Plzeň (63,4 let). Od roku 2011 bylo vystavěno nebo zrekonstruováno nejvíce domů v okresech Plzeň-město a Plzeň-sever. Jednalo se téměř o polovinu (46,3 %) všech obydlých domů v kraji postavených či zrekonstruovaných v tomto období. Nejméně domů vzniklo či se rekonstruovalo v letech 2011–2021 v lokalitách správních obvodů ORP Horažďovice (112) a Nepomuk (147).

Z celkového počtu obydlých domů v kraji tvořily dvě třetiny obydlé domy s jedním **bytem**, s dvěma až třemi byty 22,9 %, se čtyřmi až jedenácti byty 6,8 %, s dvanácti a více byty se jednalo o nejmenší podíl (jen 4,0 %). Nejvíce domů s jedním bytem je situováno v malých obcích do 199 obyvatel (78,2 %). Naopak nejvíce domů s dvanácti a více byty se nachází v krajském městě Plzni (14,8 %). Podobné je i umístění domů podle počtu nadzemních podlaží. Domy s jedním až dvěma podlažími nalezneme nejčastěji v menších obcích, domy s 5 a více podlažími převážně v Plzni.

Nejčastěji používaným **materiálem** pro stavbu domů jsou kámen, cihly a tvárnice. Z těchto tradičních materiálů bylo v kraji postaveno 82,0 % obydlých domů. Ve velkých městech jsou pro stavbu domů ve velké míře používány stěnové panely. Konkrétně ve městě Plzeň činil podíl obydlých domů vystavěných ze stěnových panelů 9,6 %.

V kraji bylo 58,3 % obydlých domů připojeno na kanalizační síť, 97,4 % domů na vodovod, 59,9 % domů na plyn a 72,0 % domů na ústřední topení. Ve všech ukazatelích **technické vybavenosti** Plzeňský kraj mírně zaostává za republikovým průměrem. Nejvíce obydlých domů v kraji napojených na kanalizační síť (79,8 %) a na plyn (84,4 %) se nachází v okrese Plzeň-město. Naopak nejméně obydlých domů připojených ke

kanalizační sítě (45,0 %) a vybavených plynem (42,8 %) je v okrese Klatovy. Podíl obydlených domů se zavedeným vodovodem v domě činil ve všech okresech kraje více než 97 %. Jak v kraji tak i jeho okresech se v převážné míře jedná o obydlené domy se zavedeným vodovodem pouze z veřejné sítě. Výjimkou je okres Plzeň-jih, kde je podíl obydlených domů vybavených vodovodem pouze z veřejné sítě (45,3 %) téměř totožný s podílem obydlených domů napojených na vodovod pouze ze soukromého zdroje (44,3 %). Podle velikostních skupin obcí je jednoznačně nejlepší vybavenost ve větších obcích. Nejlépe je na tom s vybaveností statutární město Plzeň. Oproti tomu jsou na tom nejhůře malé obce do 199 obyvatel, kde je pouze 11,9 % obydlených domů připojeno na kanalizační síť a pětina obydlených domů má zavedený plyn.

V kraji bylo sečteno celkem 26 960 neobydlených domů, jednalo se převážně o neobydlené rodinné domy (97,8 %).

Byty

Bytový fond v Plzeňském kraji čítal celkem 302 349 bytů, což znamenalo navýšení o více než 33 tisíc bytů ve srovnání s rokem 2011. Počet bytů v kraji představoval 5,7 % z bytového fondu ČR. V kraji bylo obydleno 81,7 % bytů, z toho 47,0 % tvořily **obydlené byty** v rodinných domech, 51,3 % byty v bytových domech a 1,7 % byty v ostatních budovách. Nejvíce obydlených bytů se nachází ve správním obvodu ORP Tachov (88,6 %) a ve statutárním městě Plzni (88,3 %). Nejvyššího podílu obydlených bytů v bytových domech (80,1 %) bylo dosaženo v krajském městě. V rodinných domech bylo nejvyšší procento obydlených bytů naopak v malých obcích do 199 obyvatel (91,0 %).

Z hlediska struktury **právního důvodu užívání bytu** bylo nejvíce obydlených bytů ve vlastním domě (37,6 %), v osobním vlastnictví (25,8 %) a v nájmu či pronájmu (18,5 %). V malých obcích do 199 obyvatel je nejvyšší podíl obydlených bytů ve vlastním domě (70,9 %), zatímco ve větších obcích je situace zcela opačná. V krajském městě Plzni je podíl obydlených bytů v osobním vlastnictví nejvyšší (42,6 %), byty v nájmu nebo pronájmu tvoří 24,9 % a bytů ve vlastním domě je pouze 14,5 %. Nejvíce obydlených bytů ve vlastním domě bylo zaznamenáno v okrese Plzeň-sever (53,7 %) a naopak nejméně v okrese Plzeň-město (19,0 %). Obydlených bytů v osobním vlastnictví bylo v okrese Plzeň-město 39,9 %, oproti tomu v okrese Rokycany pouze 11,2 %.

Z celkového počtu obydlených bytů v kraji představovaly byty s pěti a více **obytnými místnostmi** 28,1 %, se čtyřmi obytnými místnostmi 29,4 %, se třemi obytnými místnostmi 22,0 % a dvěma obytnými místnostmi 9,5 %. Jen 2,9 % obydlených bytů mělo 1 obytnou místnost. Nejvíce pěti a více pokojových bytů bylo vystavěno v okrese Plzeň-sever (36,5 %), ve správním obvodu ORP Blovice (39,4 %) a v menších obcích s počtem obyvatel 500–999 (42,9 %). Na 1 obydlený byt v kraji připadlo v průměru 4,0 obytné místnosti s plochou nad 4 m², podobně jako v ČR. Největším průměrným počtem místností na 1 byt se mohou pochlubit Kraj Vysočina (4,3), Zlínský a Středočeský kraj (shodně 4,2). V menších obcích Plzeňského kraje (do 1 999 obyvatel) mají byty v průměru 4,5–4,6 obytné místnosti. Naopak v krajském městě je průměrný počet obytných místností na 1 byt nejmenší (3,5).

Nejčastěji žila v bytě v Plzeňském kraji 1 osoba (35,3 %) nebo 2 **osoby** (30,7 %). Nejméně bytů bylo obydleno 6 a více osobami (1,4 %). Obdobné hodnoty počtu žijících osob v bytě jsou i za ČR. V rámci okresů bydlelo nejvíce jednotlivců v okrese Plzeň-město (40,8 %) a nejméně pak v okrese Plzeň-sever (28,5 %). V průměru připadly na 1 obydlený byt v kraji 2,2 osoby. V menších obcích žily v 1 bytě v průměru 2,5 osoby, v samotné Plzni se jednalo průměrně o 2 osoby žijící v 1 bytě.

Podle výsledků Sčítání 2021 byl v Plzeňském kraji zaveden plyn do 67,6 % obydlených bytů, vodovod do 91,8 % bytů a na kanalizaci bylo připojeno 75,6 % bytů. Nejhorší **technickou vybavenost** co se týká zavedení plynu do bytu a připojení na kanalizaci mají dlouhodobě obce s menším počtem obyvatel. Naopak velký podíl obydlených bytů (89,0–93,2 %) má zavedený vodovod v bytě, a to včetně obcí s malým počtem obyvatel. Nejvíce obydlených bytů má zavedený plyn (83,5 %) a připojení na kanalizaci (92,4 %) ve správním obvodu ORP Plzeň a zavedený vodovod v bytě (93,7 %) ve správním obvodu ORP Přeštice.

V kraji bylo **vytápěno** 30,7 % obydlených bytů ústředním dálkovým topením, 34,0 % ústředním s vlastním zdrojem (v bytě), 19,3 % ústředním domovním topením a 7,8 % bytů kamny. Kamna se nejvíce používají k vytápění bytů v malých obcích do 199 obyvatel (14,7 %). V krajském městě jsou zase obydlené byty vytápěny majoritně z kotelny mimo dům (60,9 %). V menších obcích do 199 obyvatel se nejčastěji k topení používá dřevo včetně dřevěných pelet (38,3 %) a také uhlí, koks a uhelné brikety (26,3 %). Z hlediska okresů se plynem topí nejvíce v okrese Plzeň-sever (41,9 %), elektřinou na Domažlicku (11,3 %) a dřevem na Klatovsku (20,7 %).

Průměrná celková plocha 1 bytu v Plzeňském kraji činila 88,1 m², z toho v rodinných domech 114,7 m² a v bytových domech 63,5 m². Průměrná celková plocha 1 bytu v kraji je v případě rodinných domů o 2,5 m²

menší než republikový průměr. U bytových domů je krajská průměrná hodnota shodná s průměrem ČR. Největší průměrnou celkovou plochu na 1 byt má Středočeský kraj (99,3 m²), na území Plzeňského kraje okres Plzeň-sever (99,5 m²) a správní obvod ORP Přeštice (102,8 m²). **Na 1 osobu připadlo v průměru 38,4 m² celkové plochy, z toho v rodinných domech 44,3 m² a v bytových domech 31,3 m².** Z hlediska průměrné celkové plochy na 1 osobu je na tom nejlépe opět Středočeský kraj (40,4 m²), v Plzeňském kraji pak okres Rokycany (40,4 m²) a správní obvod ORP Přeštice (41,3 m²).

Domácnosti

V Plzeňském kraji bylo ke dni sčítání 247 030 bytových domácností, z nichž 97,0 % se skládalo z jedné a 2,8 % ze dvou hospodařících domácností. S byty obývanými třemi a více hospodařícími domácnostmi se lze setkat už jen velmi výjimečně. Obecně lze říci, že s rostoucí velikostí obce klesá podíl bytových domácností s větším počtem hospodařících domácností. Dvě hospodařící domácnosti spolu nejčastěji bydlely z hlediska velikostních skupin obcí v obcích s 200–499 obyvateli (4,1 %), z hlediska okresního členění na Plzni-jihu a Plzni-severu (shodně 3,5 %) a z hlediska správního členění ve SO ORP Kralovice (4,0 %).

V kraji se sečetlo celkem 267 112 hospodařících domácností, tj. 5,5 % všech hospodařících domácností v ČR. Od předchozího sčítání v roce 2011 došlo k nárůstu počtu těchto domácností o 10,2 %. Většina z nich žije v bytech, 4,2 % mimo byty a 0,2 % v zařízeních. V ČR je rozdělení podle způsobu bydlení obdobné.

Změny ve struktuře domácností, které se za posledních deset let udály, odpovídají dlouhodobým trendům. Rodinné domácnosti tvořily 59,6 % a nerodinné 40,4 % všech hospodařících domácností. Rodinné domácnosti byly tvořeny zpravidla jednou rodinou a tyto jednorodinné domácnosti byly převážně úplné (82,7 %). Nejčastější formou úplné rodiny bylo manželství, které přesto, že jeho podíl od roku 2011 klesl, stále představoval 76,5 %. Lidé stále častěji neuzavírají sňatek a žijí v neformálních svazcích. Podíl faktických manželství na celkovém počtu úplných rodin vzrostl ve srovnání se sčítáním v roce 2011 z 11,7 % na 23,2 %. S rostoucí velikostí obce roste i podíl rodin žijících ve faktickém manželství. V rámci okresů žilo nejvíce rodin v neformálním svazku v Plzni-městě (26,5 %) a na Tachovsku (26,4 %), nejméně pak v okrese Klatovy (19,1 %). Manželství je nejčastěji zastoupeno ve SO ORP Horažďovice (83,6 %), nejméně zase ve SO ORP Plzeň a Tachov (shodně 73,0 %).

Podruhé v historii byla také zjišťována soužití osob stejného pohlaví, tzn. osob v registrovaném partnerství nebo neformálních soužitích. Na úrovni republiky šlo o téměř 8 tisíc párů, v Plzeňském kraji o 347 párů. Z 29 % se jednalo o registrovaná partnerství, ze 71 % o partnerství faktická. Téměř polovina párů stejného pohlaví žila v krajském městě a od minulého sčítání v roce 2011 se jich ke své orientaci přihlásilo v kraji o 51,5 % více.

Téměř 17 % rodinných domácností představovaly neúplné rodiny. V této kategorii výrazně převažovaly osamělé matky nad osamělými otci. Podíl neúplných rodin na rodinných domácnostech se obecně zvyšuje s rostoucí velikostí obce. Nejvyšší podíl měly neúplné rodiny v okrese Plzeň-město (18,2 %) a ve SO ORP Plzeň (18,2 %) a Tachov (17,6 %), nejnižší naopak v okrese Plzeň-sever (14,9 %) a ve SO ORP Nýřany (14,8 %).

Jeden z nejvýraznějších trendů ve struktuře nerodinných domácností je značný nárůst domácností jednotlivců. Mezi posledními sčítáními se jejich počet zvýšil o 30,0 %. Více jak třetinový nárůst domácností jednotlivců byl zjištěn v okresech Tachov (o 38,4 %) a Plzeň-sever (o 34,7 %) a ve SO ORP Stříbro (o 39,8 %), Tachov (o 37,7 %) a Nýřany (o 36,1 %). Podíl jednočlenných domácností se zvyšuje s velikostí obce. V Plzni, která má přes 87 tisíc hospodařících domácností, jich 45 % tvoří jednotlivci.

Průměrný počet členů domácnosti, kteří společně hospodaří, činil v Plzeňském kraji 2,1 osoby, v roce 2011 to bylo 2,3 osoby. Čím vyšší počet obyvatel v obci, tím klesá průměrný počet členů domácnosti. V krajském městě a okrese Plzeň-město dokonce tato hodnota poklesla lehce pod dva členy na jednu hospodařící domácnost. Domácnosti se závislými dětmi představovaly 44,4 % všech hospodařících domácností tvořených jednou rodinou.

Podrobnější analýza dat SLDB 2021 i dlouhodobého vývoje bude v analytické publikaci, která bude ve všech krajích vydána na konci října 2023.